

RECENZJA DOROBKU NAUKOWEGO I ARTYSTYCZNEGO ORAZ OCENA OSIĄGNIĘCIA HABILITACYJNEGO

Postępowanie o nadanie stopnia doktora habilitowanego w dziedzinie sztuki, w dyscyplinie sztuki plastyczne i konserwacja dzieł sztuki dr inż. arch. Piotr Wesołowski Wydział Architektury Politechniki Wrocławskiej, Wydział Rzeźby i Mediacji Sztuki Akademii Sztuk Pięknych we Wrocławiu. Podstawa prawna: Art. 219 ust. 1 pkt 2 Ustawy z dnia 20 lipca 2018 r. Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce (t.j. Dz.U. z 2023 r. poz. 742 ze zm.).

CHARAKTERYSTYKA I OCENA OGÓLNA DOROBKU

Analiza drogi twórczej i naukowej dr. inż. arch. Piotra Wesołowskiego upoważnia do stwierdzenia, że mamy do czynienia z kandydatem o profilu wybitnie interdyscyplinarnym, którego dorobek wyrywa się prostym klasyfikacjom systemowym. Jego pozycja w świecie sztuki i nauki budowana jest na styku dwóch, często postrzeganych jako antytezy, paradygmatów: inżynierskiego rygoru architektury oraz nieskrępowanej ekspresji rzeźbiarskiej.

Habilitant legitymuje się wykształceniem, które stanowi solidny fundament dla podejmowanych przez niego działań badawczych. Uzyskanie tytułu magistra inżyniera architekta na Politechnice Wrocławskiej (2006, dyplom: „Rewitalizacja zamku Krzyżtopór w Ujeździe”) oraz magistra sztuki na Akademii Sztuk Pięknych we Wrocławiu (2008, dyplom: „Rzeźba-Architektura, Architektura-Rzeźba”), uzupełnione studiami Bachelor of Arts na University of Wolverhampton (2005, dyplom „Evolution”), stworzyło unikalną konstelację kompetencji.

Warto zauważyć, że ta dwutorowość nie jest w przypadku Kandydata jedynie sumą dyplomów. Jest to świadomie przyjęta strategia poznawcza. Już na etapie prac magisterskich Wesołowski badał granice dyscyplin. Jego dyplom na ASP pod kierunkiem prof. Christosa

Mandziosa był manifestem poszukiwania wspólnego języka dla formy przestrzennej, niezależnie od jej klasyfikacji jako "budynek" czy "obiekt artystyczny". Zwieńczeniem tego etapu edukacji był doktorat obroniony w 2016 roku na Wydziale Architektury PWr, zatytułowany „Akupunktura miasta – efemeryczne aranżacje przestrzeni”. Praca ta, pod kierunkiem dr hab. inż. arch. Aliny Drapelli-Hermansdorfer, zarysowała pole badawcze, które Kandydat konsekwentnie eksploruje do dziś – czyli wpływ mikrointerwencji na makrostrukturę miasta.

Okres po uzyskaniu stopnia doktora (2016–2024) to czas intensywnej krystalizacji języka artystycznego Habilitanta. Analiza dorobku z tego okresu wskazuje na przejście od działań czysto projektowych (architektonicznych) w stronę rzeźby środowiskowej (Environmental Art) i sztuki instalacji. W dorobku Kandydata z tego okresu wyróżnić można kilka kluczowych nurtów badawczych:

- **Eksperymenty materiałowe:** przejście od tradycyjnych materiałów budowlanych (beton, cegła) ku materiałom organicznym i efemerycznym (bambus, drewno, trzcina, papier). Jest to zwrot ku „architekturze bez architektów” i wernakularnym technikom budowania.
- **Nomadyzm formy:** odchodzenie od struktur statycznych na rzecz obiektów mobilnych, demontowalnych, reagujących na wiatr (np. nagradzane realizacje w konkursach „moving wind”).
- **Partycypacja społeczna:** włączenie czynnika ludzkiego w proces powstawania dzieła.

Dorobek ten jest imponujący pod względem ilościowym i jakościowym. Obejmuje on udział w kilkudziesięciu wystawach zbiorowych i indywidualnych, realizacje w przestrzeni publicznej (stałe i czasowe) oraz aktywny udział w konkursach międzynarodowych.

Szczególną wartością dorobku dr. Wesołowskiego jest jego internacjonalizacja. Kandydat nie zamyka się w lokalnym kontekście polskim. Jego obecność na festiwalach i biennale w Korei Południowej (Geumgang Nature Art Biennale), na Tajwanie (Cheng Long Wetlands), w Iranie, Francji czy Niemczech świadczy o uniwersalności jego przekazu. Wesołowski udowadnia, że język formy przestrzennej jest kodem ponadkulturowym. Jego realizacje w Azji, wykorzystujące lokalne materiały i techniki, dowodzą głębokiego szacunku dla kontekstu kulturowego (genius loci) i umiejętności dialogu z odmiennymi tradycjami rzemieślniczymi. Jest to postawa artysty-badacza, który nie narzuca swojej wizji, lecz negocjuje ją z miejscem i społecznością.

Uzupełnieniem dorobku artystycznego jest aktywność na polu organizacji życia naukowego i artystycznego. Zatrudnienie na dwóch uczelniach (adiunkt na Wydziale Architektury PWr oraz na

Wydziale Rzeźby i Mediacji Sztuki ASP) stawia Kandydata w roli „mostu” łączącego te dwa środowiska. Jego działalność w ramach kół naukowych, organizacja warsztatów interdyscyplinarnych oraz sympozjów, wpisuje się w realizację Trzeciej Misji Uczelni – otwierania nauki i sztuki na otoczenie społeczno-gospodarcze. Publikacje Kandydata, choć nie są głównym przedmiotem oceny w dyscyplinie artystycznej, stanowią ważny element autokomentarza teoretycznego, pozwalając zrozumieć intelektualne zaplecze jego twórczości.

Przedstawiony do oceny dorobek dr. inż. arch. Piotra Wesołowskiego charakteryzuje się wysoką spójnością merytoryczną przy jednoczesnej różnorodności formalnej. Jest to dorobek świadczący o dojrzałości artystycznej, ugruntowanej wiedzy technicznej oraz szerokich horyzontach humanistycznych. Kandydat skutecznie łączy teorię z praktyką (*praxis*), a jego twórczość wnosi istotny, nowatorski wkład w rozwój dyscypliny sztuki plastyczne i konserwacja dzieł sztuki.

INTERDYSCYPLINARNOŚĆ JAKO PARADYGMAT TWÓRCZY

Współczesna humanistyka i sztuka znajdują się w punkcie zwrotnym, w którym sztywne podziały na dyscypliny ulegają zatarciu na rzecz płynnych, hybrydowych form ekspresji. W architekturze i sztuce ten proces jest szczególnie widoczny w dążeniu do ponownego zjednoczenia "techné" (wiedzy inżynierskiej, rzemiosła) z "poiesis" (kreacją artystyczną, intuicją). Sylwetka dr. inż. arch. Piotra Wesołowskiego wpisuje się w ten nurt w sposób modelowy, a wręcz manifestacyjny.

Kandydat, legitymujący się dyplomami dwóch wiodących wrocławskich uczelni – Politechniki oraz Akademii Sztuk Pięknych – a także doświadczeniem zdobytym w brytyjskim systemie edukacji artystycznej (University of Wolverhampton), reprezentuje postawę „architekta-rzeźbiarza”. Nie jest to jednak prosta suma kompetencji. Wesołowski w swojej praktyce badawczej i twórczej dąży do syntezy, w której rygor statyki i konstrukcji nie ogranicza formy, lecz staje się jej immanentną treścią. Jego droga twórcza to ciągły dialog między matematyczną precyzją a organiczną nieprzewidywalnością materii.

Analizując autoreferat oraz przedstawioną dokumentację, dostrzegam w postawie Habilitanta echa myślenia o sztuce jako o narzędziu naprawy świata – co zbliża go do idei Bauhausu czy też powojennej awangardy (np. Buckminster Fuller), jednak przefiltrowanej przez

wrażliwość ekologiczną XXI wieku. W dobie antropocenu i kryzysu klimatycznego, Wesołowski nie proponuje architektury monumentów, lecz architekturę relacji, efemeryczności i szacunku dla otoczenia.

ANALIZA OSIĄGNIĘCIA ARTYSTYCZNEGO: „RZEŹBIARSKIE PUNKTY INTERWENCJI W PRZESTRZENI PUBLICZNEJ”

Jako podstawę postępowania habilitacyjnego Kandydat wskazał cykl dziesięciu realizacji przestrzennych powstałych w latach 2017–2024. Cykl ten, zatytułowany „Rzeźbiarskie punkty interwencji w przestrzeni publicznej”, stanowi spójną wypowiedź artystyczną, którą poddam szczegółowej analizie w kilku aspektach teoretycznych.

Koncepcja „Akupunktury Miasta” i redefinicja Miejsca. Kluczowym terminem, który organizuje myślenie Wesołowskiego o przestrzeni, jest „akupunktura miasta” (Urban Acupuncture). Termin ten, spopularyzowany przez fińskiego architekta i teoretyka Marco Casagrande, zakłada, że miasto jest żywym organizmem energetycznym. W tym ujęciu wielkoskalowe plany rewitalizacji są często zbyt inwazyjne i niszczące dla lokalnej tkanki społecznej. Alternatywą są działania punktowe – precyzyjne „nakłucia” przestrzeni, które uwalniają zablokowaną energię, przywracają funkcje społeczne i estetyczne.

Wesołowski w swoich realizacjach (np. „Słoń” na dziedzińcu PWR czy „Babel” przy ASP) działa właśnie jak akupunkturzysta. Jego rzeźby nie dominują otoczenia swoją masą. Przeciwnie – one często są ażurowe, transparentne, pozwalają na swobodny przepływ powietrza i wzroku. Zmieniają one jednak wektor uwagi użytkowników przestrzeni. Dziedziniec, który był jedynie „przestrzenią tranzytową” (w rozumieniu Marca Augé „nie-miejscem”), dzięki interwencji artysty staje się „miejscem antropologicznym” – przestrzenią spotkania, zatrzymania, refleksji.

Fenomenologia materiału: Bambus, Stal i Pamięć Dotyku. Niezwykle istotnym aspektem twórczości Kandydata jest jego podejście do materii. Wesołowski odrzuca prymat formy nad materiałem. W jego pracach to materiał często dyktuje formę. Szczególną uwagę zwraca fascynacja bambusem (realizacje: „Słoń”, „Follow”, „Babel”, „Catch me if you can”). Wybór ten jest znaczący na kilku poziomach:

- Poziom ekologiczny: bambus to materiał szybko odnawialny, biodegradowalny, wpisujący się w nurt architektury zrównoważonej.
- Poziom kulturowy: przeniesienie materiału kojarzonego z Azją w kontekst środkowoeuropejski (Wrocław, Niemcy) tworzy interesujący dysonans poznawczy, zmuszając widza do rewizji przyzwyczajeń estetycznych.
- Poziom strukturalny: bambus, ze swoją naturalną nieregularnością, stawia opór inżynierowi. Nie da się go idealnie ustandaryzować. Wymaga to od twórcy pokory i wejścia w dialog z materiałem, co Richard Sennett w swojej książce „Etyka rzemiosła” nazywa podstawą moralności twórczej.

Z kolei w pracach metalowych ("Touch", "Search", "Tree") Wesołowski eksploruje zjawisko dematerializacji. Poprzez perforację blachy stalowej uzyskuje efekt „woalu”. Ciężka, zimna stal staje się optycznie lekka, niemal tekstylna. Jest to gra z percepcją widza, odwołująca się do fenomenologii percepcji Merleau-Ponty’ego – widzimy ciężar, ale czujemy lekkość.

Architektura Haptyczna i Multisensoryczność. Współczesna kultura wizualna jest zdominowana przez „okulocentryzm” (prymat oka), co krytykował m.in. Juhani Pallasmaa w swoim seminalnym dziele „Oczy skóry”. Wesołowski w swoich rzeźbach przywraca prymat doświadczenia cielesnego i wielozmysłowego.

- Instalacja „Float” (2022, Francja) jest tutaj przykładem paradygmatycznym. Jest to obiekt kinetyczny i dźwiękowy. Woda, wiatr i ruch generują audiosferę, która jest integralną częścią dzieła. Odbiór tej pracy nie polega na „oglądaniu rzeźby”, lecz na „zanurzeniu się” (immersji) w wytworzonej przez nią sytuacji.
- Praca „Tree” (2018, Korea) operuje kontrastem termicznym i fakturowym. Zewnętrzna, zimna powłoka stalowa chroni wewnętrzne, ciepłe, organiczne „gniazdo” z trzciny. Widz jest zaproszony do wejścia do środka – do fizycznego schronienia się w rzeźbie. Jest to powrót do pierwotnej funkcji architektury jako „drugiej skóry”.

Wymiar społeczny i partycypacyjny (Social Sculpture). Analizując metodologię pracy Habilitanta, nie sposób pominąć aspektu procesualnego. Wiele z prezentowanych realizacji (np. "Follow" na Tajwanie, "Search" w Iranie, czy wrocławski "Babel") powstało w modelu warsztatowym, przy udziale studentów i lokalnych społeczności. Nawiązuje to bezpośrednio do koncepcji „Rzeźby Społecznej” (Soziale Plastik) Josepha Beuysa, który twierdził, że kształtowanie

relacji międzyludzkich jest również aktem artystycznym. Wesołowski nie przywozi gotowego obiektu na miejsce ekspozycji. On go tam wytwarza, często angażując w ten proces dziesiątki rąk. Ten aspekt ma kluczowe znaczenie w dobie kryzysu więzi społecznych. Wspólne wyplatanie bambusa, spawanie konstrukcji czy montaż elementów staje się rytuałem budującym wspólnotę. Rzeźba staje się pretekstem do bycia razem, a jej fizyczna forma jest niejako „efektem ubocznym” procesu społecznego.

SZCZEGÓŁOWA OCENA WYBRANYCH REALIZACJI

Warto pochylić się nad kilkoma realizacjami, które w mojej opinii stanowią o sile tego cyklu i dowodzą dojrzałości artystycznej Kandydata.

„Babel (Fala)” (2023-2024, Wrocław) – Dekonstrukcja Mitu. Praca ta jest sumą poszukiwań Kandydata. Biblijna Wieża Babel jest symbolem pychy inżynierskiej i niemożności porozumienia. Wesołowski reinterpretuje ten mit. Jego wieża nie jest monolitem z cegły, lecz ażurową, drgającą na wietrze strukturą z bambusa i stali. Jest to anty-monument. Forma ta, choć wertykalna, nie dominuje agresywnie przestrzeni. Dzięki swojej transparentności wchodzi w symbiozę z otoczeniem (budynki kampusu, niebo). Zastosowanie parametrycznego projektowania do obliczenia węzłów konstrukcyjnych połączone z ręcznym montażem bambusa jest doskonałą metaforą współczesności – hybrydy cyfrowego mózgu i analogowej ręki.

„Herbivore” (2022, Szczecin) – Dialog z Historią. Instalacja w ogrodach Willi Lentza to przykład site-specific art w kontekście historycznym. Biała, syntetyczna forma, przypominająca szkielet prehistorycznego lub futurystycznego stworzenia, została wprowadzona w eklektyczną, XIX-wieczną przestrzeń ogrodu. Wesołowski unika tu naśladowania stylu epoki. Stosuje zasadę kontrastu. Jego obiekt działa jak „obcy” (alien), który paradoksalnie, poprzez swoją inność, uwypukla cechy historycznej architektury. Jest to gra z czasem i pamięcią, bliska estetyce surrealizmu.

„Catch me if you can” (2023, Zierenberg, Niemcy) – Kinetyka i Wiatr. Ta realizacja, nagrodzona II miejscem w konkursie „moving wind”, pokazuje biegłość Kandydata w operowaniu dynamiką. Forma inspirowana wirem powietrznym czy trąbą powietrzną jest rzeźbiarskim zapisem ruchu. Użycie bambusa pozwala na elastyczność – rzeźba „pracuje” na wietrze, nie walczy z żywiołem, lecz mu się poddaje. Jest to podejście taoistyczne w swojej naturze (miętkość pokonuje

twierdzenie), co znów odsyła nas do wschodnich inspiracji artysty, ale przetłumaczonych na język współczesnej rzeźby europejskiej.

DOROBK DYDAKTYCZNY I ORGANIZACYJNY

W przypadku Habilitanta dydaktyka jest nierozdzielnie spleta z twórczością, wykazuje się on na tym polu znaczącymi osiągnięciami. Jego praca na dwóch uczelniach (PWr i ASP) pozwala mu na unikalny transfer wiedzy. Prowadzenie Koła Naukowego „Kwadrat Form Przestrzennych” to działalność wykraczająca poza standardowe obowiązki akademickie. Metoda nauczania, którą stosuje dr Wesołowski, to „learning by doing” (uczenie się przez działanie). Wyprowadzenie studentów z wirtualnego świata projektowania cyfrowego (CAD/BIM) w realny świat materii, grawitacji, zmęczenia fizycznego i oporu tworzywa jest bezcenne. W dobie cyfryzacji architektury, studenci często tracą kontakt z fizycznością budowania. Wesołowski im ten kontakt przywraca. Uczy ich szacunku do rzemiosła, uczy pracy zespołowej i odpowiedzialności za realną przestrzeń. Projekty realizowane ze studentami (np. "Słoń" czy "Babel") mają charakter profesjonalnych realizacji inżyniersko-artystycznych, co stanowi dla studentów i młodych adeptów sztuki najlepszą możliwą szkołę zawodu.

KONTEKST MIĘDZYNARODOWY I PORÓWNAWCZY

Twórczość Piotra Wesołowskiego nie powstaje w próżni. Należy ją sytuować w kontekście światowych poszukiwań w obszarze Land Artu, architektury tymczasowej i rzeźby środowiskowej. Jego realizacje wykazują powinowactwo z pracami takich twórców jak:

- Tadashi Kawamata – japoński artysta tworzący chaotyczne, drewniane struktury pasożytujące na architekturze miejskiej. Wesołowski dzieli z nim fascynację drewnem i strukturą, ale jego formy są bardziej zdyscyplinowane, bliższe bionice.
- Ban Shigeru – architekt znany z konstrukcji z tulei papierowych. Podobnie jak Ban, Wesołowski poszukuje tanich, ekologicznych materiałów konstrukcyjnych i nadaje im szlachetną formę artystyczną.
- Doug i Mike Starn (Big Bambú) – amerykańscy artyści tworzący monumentalne instalacje z bambusa. Wesołowski działa w podobnej materii, jednak jego prace są silniej osadzone w kontekście urbanistycznym, a mniej nastawione na czysty spektakl.

Fakt, że prace Habilitanta są prezentowane i nagradzane w Korei Południowej, na Tajwanie, w Niemczech czy we Francji, dowodzi uniwersalności jego języka artystycznego. Jego twórczość

jest zrozumiała pod każdą szerokością geograficzną, ponieważ odwołuje się do uniwersalnych kodów: natury, schronienia, światła i geometrii.

PODSUMOWANIE I WNIOSKI KOŃCOWE

Analiza dorobku dr. inż. arch. Piotra Wesołowskiego prowadzi do jednoznacznie pozytywnych konkluzji. Mamy do czynienia z artystą dojrzałym, świadomym swoich środków wyrazu, a jednocześnie nieustannie poszukującym.

Jako najważniejsze walory ocenianego dorobku należy wymienić: spójność i konsekwencję: cykl habilitacyjny jest logiczną kontynuacją i rozwinięciem wątków obecnych w doktoracie, ale przeniesionych na wyższy poziom skomplikowania i skali; interdyscyplinarność: realne, a nie deklaratywne łączenie kompetencji inżynierskich i artystycznych; aktualność problematyki: odpowiedź na wyzwania ekologiczne, społeczne (atomizacja) i urbanistyczne (rewitalizacja miejsc); wysoką jakość warsztatową: perfekcyjne opanowanie technologii, zarówno tradycyjnych (wyplatanie), jak i nowoczesnych (CNC, cięcie laserowe).

Dr Piotr Wesołowski udowadnia, że rzeźba w przestrzeni publicznej nie musi być „bizuterią miejską” ani pomnikiem. Może być funkcjonalna, może być schronieniem, może być instrumentem. Jego twórczość poszerza granice dyscypliny sztuki plastycznej i konserwacja dzieł sztuki, wkraczając odważnie na terytoria architektury krajobrazu i inżynierii lądowej, co w mojej ocenie jest największą wartością dodaną jego habilitacji. Dodatkowo, należy podkreślić, że interdyscyplinarność Wesołowskiego nie jest jedynie metodą, lecz postawą etyczną. Łącząc technologiczną precyzję z wrażliwością na materiał i proces społeczny, jego prace stanowią kontrpropozycję dla dominującego w kulturze konsumpcyjnej podejścia do tworzenia przestrzeni – szybkiego, masowego i bezrefleksyjnego. W tym wymiarze, jego cykl habilitacyjny można odczytywać jako subtelny, lecz stanowczy manifest na rzecz rehumanizacji procesu budowania i przywrócenia dziełu sztuki funkcji społecznej w pełnym tego słowa znaczeniu, co jest niezwykle cenne dla przyszłości polskiej i międzynarodowej myśli artystycznej.

Refleksja końcowa prowadzi do pytania o rolę sztuki w erze postcyfrowej. Wesołowski, choć w pełni korzysta z narzędzi parametrycznych, świadomie odwraca się od wizualnej dominacji ekranu na rzecz "dotyku" i "obecności". Poprzez bambus, stal i zaangażowanie wspólnotowe, przywraca architekturze jej pierwotne, antropologiczne znaczenie: jest ona fizycznym śladem myśli

i ręki, a nie tylko algorytmiczną kalkulacją. W kontekście globalnych wyzwań, ten powrót do rzemiosła – rozumianego jako mądra, etyczna interakcja z materią – staje się aktem krytycznym wobec nadmiernej wirtualizacji życia. Dorobek Habilitanta to zatem nie tylko zestaw wybitnych realizacji, ale i apel o ponowne przemyślenie relacji między człowiekiem, narzędziem, a przestrzenią, w której żyje.

Biorąc pod uwagę powyższe argumenty, stwierdzam, że dorobek artystyczny i naukowy Kandydata spełnia z nawiązką wymagania określone w art. 219 Ustawy z dnia 20 lipca 2018 r. Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce. Wesołowski wnosi istotny wkład w rozwój polskiej sztuki w przestrzeni publicznej, a jego działalność dydaktyczna gwarantuje kształcenie kolejnych pokoleń świadomych twórców.

W związku z tym, z pełnym przekonaniem wnioskuję do Wysokiej Rady Dyscypliny o dopuszczenie dr. inż. arch. Piotra Wesołowskiego do dalszych etapów postępowania awansowego oraz rekomenduję nadanie mu stopnia doktora habilitowanego w dziedzinie sztuki, w dyscyplinie sztuki plastyczne i konserwacja dzieł sztuki.

dr hab. Igor Mikoda, prof. UAP

